

Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus, ensimmäinen toimintavuosi

Henkilöstö rekrytoitiin ja toiminta käynnistyi tammi-helmikuussa 2022. Jotpassa työskenteli vuoden lopussa 15 asiantuntijaa.

Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden neuvosto päätti vuoden 2022 toiminnan painopisteistä maaliskuussa. Jotpa toteutti näillä painopistealueilla kuusi valtionavustushakua ja viisi hankintaa. Päätetyillä koulutuksilla tavoitetaan suunnitelmien mukaan yli 17 000 henkilöä. Hakevan toiminnan pilotti toteutetaan 1200 yrityksessä.

Jotpan tehtävänä on olla mahdollisimman lähellä työmarkkinoita ja jatkuvasti kuulolla elinkeinoelämän työvoimatarpeista ja reagoida nopeasti osaamistarpeisiin. Jotpa on tehnyt kiinteää yhteistyötä TEMin ja ELYjen sekä työelämän keskusjärjestöjen ja toimialajärjestöjen kanssa. Yhdeksi keskeiseksi vuoropuhelun areenaksi muodostui Tiekartta työvoiman toimialoitettaisen ja alueellisen saatavuuden varmistamiseksi -hanke, jonka identifioimiin osaajatarpeisiin on Jotpa reagoi jo hankkeen aikana.

Jotpa täydentää perusrahoitteisen ammatillisen koulutuksen ja korkeakoulujen tarjontaa ja siksi yhteistyö myös OKM:n kanssa on ollut tiivistä. Keskuksen erityisenä vahvuutena perusjärjestelmään verrattuna on ollut kyky nopeasti suunnata tarjontaa yksittäisten koulutusten tarkkuudella ja räätälöidä koulutuksia kulloiseenkin tarpeeseen ja tietyille kohderyhmille.

Kun hoiva-avustajakoulutuksia budjettiriihen valmistelun yhteydessä päätettiin esittää lisättäväksi, Jotpa tunnistettiin toimijana, joka tuntee toimintakentän ja kykenee nopeasti reagoimaan osaamistarpeisiin kohdennetulla rahoituksella ja tarvittavilla tukitoimilla.

Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus edistää työikäisten osaamisen kehittämistä ja osaavan työvoiman saatavuutta. Laki Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksesta (682/2021) tuli voimaan 1.9.2021. Palvelukeskuksen (Jotpa) ohjauksesta vastaavat yhdessä OKM ja TEM. Toimintaa ohjaa myös Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden neuvosto. Neuvostossa ovat mukana Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Kunta- ja hyvinvointialueuetyönantajat KT, Kirkon työmarkkinalaitos, MTK ry, Akava ry, SAK ry, STTK ry sekä Suomen Yrittäjät sekä OKM, TEM, VM, ja STM.

Jotpan perustamisen taustalla olivat parlamentaarisesti identifioidut *osaamisen ja työllisyyden rajapinnalle* asettuvat tehtävät, jotka eivät kuulu yksinomaaisesti kummankaan ministeriön toimialalle.

Ministeriöiden suora ohjaussuhde ja palvelukeskuksen mahdollisuus nopeaan reagointiin on varmistettu omalla lailla ja omalla momentilla (29.01.04) valtion talousarviossa.

Jotpan toimintamenoihin siirrettiin OKM:n pääluokasta 1,1 miljoonaa euroa ja koulutuksiin ja kehittämistoimiin TEMin pääluokasta vuodesta 2023 alkaen 10 miljoonaa euroa. Nämä muodostavat sen pysyvän rahoituskehiksen. Lisäksi momentilla on/on ollut erilaisia kertaluonteisia eriä, joilla on vastattu mm. koronapandemiasta aiheutuviin osaamistarpeisiin, vihreään siirtymään ja digitalisaatioon (RRF) ja akuutteihin osaajapulatilanteisiin (hoiva-avustajat, ukrainalaiset). Jotpan yleishallinnollinen ohjaus kuuluu OKM:lle ja määrärahat ovat OKM:n pääluokassa.

Hallinto- ja tukipalvelut Jotpalle tuottaa OPH, jolle palveluista maksetaan yhteisesti sovittujen korvausperusteiden mukaisesti.

Liite: Vuonna 2022 toteutetut rahoitushaut

Valtionavustukset

Vihreää siirtymää tukeva koulutus kone-, metalli-, kuljetus- ja logistiikka-aloilla

- Tuetaan uusien, vähähiilisten sekä ekologisesti kestävien teknologioiden sekä prosessien käyttöönottoa ja soveltamista edellä mainituilla aloilla ja vastata erityisesti toimialojen pienten ja keskisuurten yritysten osaavan työvoiman saatavuushaasteisiin.

Hoiva-avustajien koulutus

- Lisätään hoiva-avustajien määrää ja siten parannetaan sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön saatavuutta ja hoitajamitoituksen edellytyksiin vastaamista.

Työmarkkina-asemaa vahvistava koulutus rakennemuutos- ja ylitarjonta-aloille

- Mahdollistetaan sellaisten koulutusohjelmien pilotointi, joilla voidaan jatkossa ennakoivasti ja nykyistä tehokkaammin vastata työmarkkinoiden rakennemuutoksiin ja nopeasti muuttuviin osaamisvaatimuksiin.
- Aloina esimerkiksi tekstiili-, vaatetus- ja muotiala, puhtaus- ja kiinteistöpalveluala, kirjastoala, kirjastotyön tehtävät, taloushallinnon, yleissihteerien sekä toimistotyöntekijöiden tehtävät kaikilla toimialoilla, graafiset alat ja tehtävät erityisesti mainonnan ja markkinoinnin toimialalla, kemiallisen prosessityön asiantuntija- ja toimihenkilötehtävät.

Koronapandemian lyhyt- ja pitkäaikaisvaikutusten hoito

- Vastataan koronapandemiasta kärsineiden toimialojen osaavan työvoiman saatavuuden haasteisiin (erityisesti majoitus-, ravitsemis- ja matkailuala sekä kulttuuri- ja tapahtuma-ala).
- Lisätään työelämässä vaadittavia taitoja, luoda uudenlaisia urapolkuja sekä ennaltaehkäistään toimialojen osaamisvalumaa.
- Vastataan ennakoivasti kyseessä olevien toimialojen kansainvälisen turvallisuustilanteen muutosten aiheuttamiin haasteisiin.

Täydentävät ja pätevöittävät opinnot sosiaali- ja terveydenhuollossa sekä varhaiskasvatuksessa

- Edistetään osaavan työvoiman saatavuutta sosiaali- ja terveydenhuollossa sekä varhaiskasvatuksessa lisäämällä alojen täydentävien ja pätevöittävien opintojen suoritusmahdollisuuksia koulutustarjonnan katvealueilla.
- Tunnistetaan opintoihin osallistumiseen ja työelämään siirtymiseen liittyviä haasteita edellä mainituilla toimialoilla ja uudistetaan niistä liikkeelle lähteviä toteuttamistapoja.

Digitalisaation ja vihreän siirtymän edistäminen

- Tuetaan talouden rakennemuutosta ja hiilineutraalia hyvinvointiyhteiskuntaa vihreän siirtymän avulla sekä vahvistetaan tuottavuutta digitalisaation ja datatalouden avulla ja tuodaan palvelut kaikkien saataville.

Hankinnat

Energiatuotannon rakennemuutoksen tuomat osaamistarpeet (akkuteknologian liittyvä koulutus)

- Vahvistetaan osaamista erityisesti kansallisen akkustrategian fokusalueilta arvoketjun alku- ja loppupään, tuotanto- ja prosessiteknikkaan sekä kunnossapitoon.

Energiatuotannon rakennemuutoksen tuomat osaamistarpeet (vetytalouteen liittyvä koulutus)

- Vastataan työmarkkinoiden uusiin osaamistarpeisiin, joita tarvitaan kohti vihreää siirtymää.

Digitaalinen ja monikanavainen kauppa

- Lisätään kaupan alalla työskentelevien henkilöiden osaamista digitalisaation, vihreän siirtymän ja kansainvälisen kaupan osa-alueilla.

Hakevan toiminnan pilotti

- Järjestetään koulutukseen liittyviä ryhmäohjauksia pienissä ja keskisuurissa (5–149 henkilöä työllistävissä) yrityksissä. Hankinta on osa palvelukeskuksen aloittamaa projektia, jossa tutkitaan, miten koulutukseen vähän osallistuvat ihmiset kehittäisivät osaamistaan enemmän.

Työnjohtajien lyhytkoulutus Varsinais-Suomessa (ukrainalaiset kausityöntekijät)

- Järjestetään lyhytkoulutusta maatalouden kausityöhön (marja- ja vihannestilat) Varsinais-Suomessa. Koulutuksella edistetään muun muassa kausityössä kokeneiden ukrainalaisnaisten pääsyä työnjohtoon.